

Spis treści

1. Wprowadzenie	11
2. Rozpady promieniotwórcze i zjawiska towarzyszące	13
2.1. Wstęp	13
2.2. Prawo rozpadu promieniotwórczego	13
2.3. Przemiany promieniotwórcze	18
2.4. Oddziaływanie promieniowania z materią	21
2.5. Efekt samoabsorpcji promieniowania beta w absorbencie	23
2.6. Skażenia promieniotwórcze	27
2.7. Ćwiczenia laboratoryjne do rozdziału drugiego	29
2.7.1. Odkazanie radiochemiczne	29
2.7.2. Wyznaczanie poprawek na samoabsorpcję w preparatach o stałej aktywności właściwej	30
2.7.3. Wyznaczanie poprawek na samoabsorpcję w preparatach o stałej aktywności bezwzględnej	32
3. Reakcje jądrowe	35
3.1. Wstęp	35
3.2. Reakcje jądrowe	35
3.3. Powstawanie izotopów promieniotwórczych w procesach aktywacji	36
3.4. Efekt Szilara–Chalmersa, chemia atomów gorących	38
3.5. Czynniki wpływające na wydajność efektu Szilara–Chalmersa	42
3.6. Praktyczne wykorzystanie przemian chemicznych towarzyszących radiacyjnemu wychwytowi neutronów	46
3.7. Ćwiczenia laboratoryjne do rozdziału trzeciego	47
3.7.1. Efekt Szilara–Chalmersa – zależność wydzielania ^{56}Mn od pH roztworu	47
3.7.2. Efekt Szilara–Chalmersa – wydzielenie izomeru ^{80}Br	48

4. Zastosowanie izotopów promieniotwórczych	50
4.1. Wstęp	50
4.2. Zastosowania w medycynie, biologii i naukach o Ziemi	50
4.2.1. Zastosowania terapeutyczne	50
4.2.2. Zastosowania diagnostyczne: medycyna nuklearna	51
4.2.3. Radioizotopy jako znaczniki procesów fizjologicznych i metabolicznych roślin i zwierząt	54
4.2.4. Zegary radioizotopowe	55
4.3. Zastosowania przemysłowe	56
4.4. Zastosowanie w chemii analitycznej	57
4.4.1. Badanie budowy związków chemicznych	57
4.4.2. Określanie wartości iloczynu rozpuszczalności związków chemicznych ...	58
4.4.3. Rozcieńczenie izotopowe	58
4.4.4. Badanie kinetyki reakcji wymiany izotopowej	59
4.5. Ćwiczenia laboratoryjne do rozdziału czwartego	66
4.5.1. Przeprowadzenie dowodu struktury tiosiarczanu	66
4.5.2. Otrzymywanie wodorotlenku żelaza(III) znaczonego technetem ^{99m} Tc	67
4.5.3. Rozcieńczenie izotopowe	69
4.5.4. Oznaczanie rozpuszczalności PbI ₂	69
4.5.5. Kinetyka wymiany w układzie homogenicznym	71
5. Metody wydzielenia mikroilości substancji	73
5.1. Wstęp	73
5.2. Metody beżnośnikowe	73
5.2.1. Ekstrakcja rozpuszczalnikiem	73
5.2.2. Metody chromatograficzne	75
5.3. Metody nośnikowe	76
5.3.1. Krystalizacja, strącanie i współstrącanie	76
5.3.2. Otrzymywanie preparatów radionuklidowo czystych	78
5.4. Ćwiczenia laboratoryjne do rozdziału piątego	79
5.4.1. Wydzielenie ²³⁴ Th z azotanu uranylu	79
5.4.2. Chromatograficzna metoda rozdziału żelaza od mikroilości kobaltu	81
5.4.3. Rozdzielenie uranu od toru metodą chromatografii bibułowej	83
5.4.4. Otrzymywanie preparatów czystych radionuklidowo	84
6. Metodologia pomiaru i aparatura stosowana w Pracowni Radiochemicznej	86
6.1. Dobór aparatury pomiarowej i warunki pomiaru	86
6.2. Aparatura stosowana w Pracowni Radiochemicznej	87
6.2.1. Licznik Geigera–Müllera EN-30	87

6.2.2. Zestaw pomiarowy wyposażony w spektrometr wielokanałowy OSPREY PRO	88
6.2.3. Układ pomiarowy FORCE INSTITUTTERNE IC-GDP	89
6.2.4. Monitor skażeń Colibri z sondą STTC i sondą ALFA-BETA-GAMMA ...	91
7. Zasady bezpiecznej pracy ze źródłami promieniotwórczymi	92
Literatura	95